

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **R.F.**,

skazanego z art. 286 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 6 grudnia 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 10 stycznia 2017 r., sygn. akt II K 628/16,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej zobowiązania skazanego do naprawienia szkody na rzecz P. S.A. (pkt 2 sentencji wyroku);**
- 2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim rozpoznający złożony przez prokuratora, w trybie art. 335 § 1 k.p.k., wniosek o wydanie bez przeprowadzenia rozprawy wyroku skazującego R.F. i wymierzenie mu uzgodnionych z nim kar i

środka karnego wyrokiem z dnia 10 stycznia 2017 r., sygn. akt II K 628/16, uznał R.F. za winnego tego, że w dniu 24.06.2015 r., w P., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. S.A. w ten sposób, że u pośrednika w Oddziale E. Sp. z o.o., przy ul. [...] zawarł umowę pożyczki odnawialnej nr [...] w kwocie 6000 zł, której nie miał zamiaru spłacać, czym działał na szkodę P. S.A.,

tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k. – wymierzył mu karę grzywny 80 stawek dziennych po 20 złotych każda. Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k., zasądził od oskarżonego na rzecz P. S.A. kwotę 6000 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody (pkt 2 sentencji wyroku).

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 18 stycznia 2017 r.

Pismem z dnia 6 października 2023 r. kasację na korzyść skazanego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej nałożenia na R.F. – na podstawie art. 46 § 1 k.k. – obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 6000 zł na rzecz P. S.A. W kasacji podniesiono zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa karnego procesowego – art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu przez Sąd sprzecznego z wymogami prawa wniosku prokuratora o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy i wydaniu wyroku zgodnego z tym wnioskiem, w zakresie proponowanego obowiązku naprawienia szkody, w sytuacji, gdy o roszczeniu wynikającym z popełnienia przestępstwa, prawomocnie orzeczono w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w B., sygn. akt I Nc [...], w konsekwencji czego doszło do naruszenia art. 415 § 1 k.p.k.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim, w części dotyczącej zobowiązania skazanego do naprawienia szkody.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z art. 415 § 1 zd. II k.p.k. obowiązku naprawienia szkody nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono.

Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie. Należy bowiem podzielić spostrzeżenia Rzecznika Praw Obywatelski, który trafnie zauważył, że oskarżony zawarł umowę pożyczki w całościowej kwocie 17856 zł, z czego wypłacono mu kwotę 6000 zł (k. 11). Na zabezpieczenie pożyczki gotówkowej nr [...], wystawił on własny weksel *in blanco* „nie na zlecenie.” (k.14 pkt 7.1 umowy). W związku z brakiem zapłaty przez oskarżonego zobowiązań zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat ww. pożyczki, umowa została wypowiedziana a wystawiony przez oskarżonego weksel *in blanco* został wypełniony na kwotę 21 535,66 zł (k. 2-5 akt I Nc [...]). Na wskazaną kwotę złożyła się całkowita kwota niespłaconej pożyczki - 17 856 zł, opłaty dodatkowe, wynikające z postanowień umowy, pkt 11.2 a), b) i c) oraz odsetki (k.5 akt I Nc [...]). W związku z pozwem wniesionym przez P. SA, Sąd Rejonowy w B. dnia 26 stycznia 2016 r. wydał wobec R.F. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla na kwotę 21 535,66 zł, który stanowi tytuł wykonawczy (k. 8 akt I Nc [...]).

W świetle powyższych okoliczności nie budzi wątpliwości to, że wymóg tożsamości przedmiotowej i podmiotowej roszczenia został w okolicznościach niniejszej sprawy faktycznie spełniony. Wydane tytuły wykonawcze dotyczą bowiem tych samych podmiotów oraz roszczenia, wynikającego z tego samego zdarzenia faktycznego, tj. zawarcia umowy pożyczki gotówkowej nr [...]. Kwota 6000 zł, orzeczona od oskarżonego na rzecz P. S.A. tytułem obowiązku naprawienia szkody, mieści się w kwocie orzeczonej nakazem zapłaty, jest to bowiem ta część pożyczki, która została R.F. rzeczywiście wypłacona. Roszczenie, o którym orzeczono w postępowaniu cywilnym powstało w następstwie popełnienia czynu zabronionego będącego przedmiotem procesu karnego w sprawie II K 628/16, czyli zawarcia przez oskarżonego umowy pożyczki bez zamiaru jej spłaty.

Sąd Rejonowy, badając wniesiony przez prokuratora wniosek o skazanie bez rozprawy nie dostrzegł, że uzgodnienie z R.F. obowiązku kompensacyjnego na rzecz P. S.A. nie mogło zostać zaaprobowane wobec zaktualizowania się klauzuli antykumulacyjnej, określonej w art. 415 § 1 k.p.k. Jego zaakceptowanie stanowiło zatem rażące naruszenie art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 415 § 1 k.p.k. Z uwagi na zakres zaskarżenia oraz kierunek kasacji należało uchylić zaskarżony wyrok jedynie w części dotyczącej orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej spółki (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., III KK 289/15, LEX nr 1793698; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., V KK 25/12, LEX nr 1157584).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[SzK]

[ał]